

Meicirculaire 2021 gemeentefonds -> effecten gemeente Dinkelland

Algemeen

Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Dit is dus de eerste van dit jaar.

De belangrijkste onderwerpen in deze mei circulaire zijn de extra incidentele middelen voor de jeugdzorg (de € 600 miljoen) voor het jaar 2021, de vertaling van het compensatiepakket corona uit de maartbrief en de vertaling van de financiële gevolgen van het nieuwe woonplaatsbeginsel jeugd dat ingaat per 2022.

Hoogte en omvang algemene uitkering

De hoogte en omvang van de algemene uitkering uit de meicirculaire 2021 laat het volgende meerjarige verloop zien:

Gemeente Dinkelland	2021	2022	2023	2024	2025
stand perspectiefnota 2022 en 1e PJ 2021	36.506	36.611	37.036	37.483	38.110
Meicirculaire 2021	37.631	36.155	36.518	36.926	37.607
Verschil AU mei circulaire 2021 - perspectiefnota 2022	1.125	-456	-518	-557	-503

Mutatie algemene uitkering

In de stand van de perspectiefnota 2022 incl. 1^e Programmajournaal 2021 is uitgegaan van de meerjarige doorvertaling van de algemene uitkering conform de septembercirculaire 2020 en de incidentele doorwerkingen vanuit de decembercirculaire 2020 en de zogenaamde "maartbrief 2021" met daarin het vierde deel van het compensatiepakket Corona.

Het verschil in de Algemene Uitkering (AU) heeft meerdere oorzaken. Enerzijds een tegenvaller als gevolg van lagere accessen (ontwikkeling van de rijksuitgaven) maar aan de andere kant ook meevallers. Zo zien we voordelige mutaties in eenheden en gewichten (aantal inwoners, aantal bijstandsontvangers, etc.). De voorlopige belastingcapaciteit 2021 zorgt voor een verhoging van de algemene uitkering, omdat de gemeentelijke belastingcapaciteit is toegenomen (hogere WOZ- waarden) maar ook de rekkentarieven zijn verhoogd. Daarnaast hebben we de helft van de geraamde onderschrijding op het plafond van het BTW compensatie fonds meegenomen. Dit levert een licht hogere algemene uitkering op.

Mutatie woonplaatsbeginsel jeugd

Ook een belangrijke mutatie is het nieuwe woonplaatsbeginsel dat per 1 januari 2022 wordt ingevoerd. De integratie-uitkering Voogdij/18+ wordt in 2022 voor het eerst verdeeld op basis van het nieuwe woonplaatsbeginsel dat per 1 januari 2022 wordt ingevoerd. Met het nieuwe woonplaatsbeginsel verschuift de verantwoordelijkheid voor de zorg van naar inschatting zo'n 20.000 kinderen naar een andere gemeente. Dit stelt op hoofdlijnen dat de gemeente waar een jeugdige staat ingeschreven volgens de Basisregistratie Personen (BRP) verantwoordelijk is voor de financiering van jeugdhulp. Wanneer het gaat om jeugdhulp met verblijf, is de gemeente verantwoordelijk waar de jeugdige voorafgaand aan het verblijf stond ingeschreven. Hiermee verschuift de verantwoordelijkheid voor veel kinderen met een voogdijmaatregel en voor een deel van de jongeren van 18 jaar of ouder naar een andere gemeente. En met deze verschuiving van de verantwoordelijkheid verschuiven ook de kosten. In de mei circulaire 2022 is met deze herverdeling van kosten rekening gehouden door ook de vergoeding via de algemene uitkering aan te passen. Voor de gemeente Dinkelland betekent dit een verlaging van de algemene uitkering vanaf het jaar 2022 met een structureel bedrag van € 1.112.000 per jaar. We gaan in eerste instantie uit van een budgettair neutrale verschuiving wat betekent dat naast deze lagere inkomst via de algemene uitkering ook de uitgaven binnen de jeugdzorg met eenzelfde bedrag dalen. Hierdoor ontstaat het volgende beeld:

	2021	2022	2023	2024	2025
Verschil AU mei circulaire 2021 - perspectiefnota 2022	1.125	-456	-518	-557	-503
Budgettair neutrale verwerking woonplaatsbeginsel		1.112	1.112	1.112	1.112
Resterend verschil Algemene Uitkering	1.125	656	594	555	609

Voor de volledigheid merken we op dat we op dit moment niet anders kunnen dan het budgettair neutraal verwerken van de gevolgen van het nieuwe woonplaatsbeginsel. De berekening die we hiervoor gebruiken is de

berekening die het rijk heeft aangeleverd. Het is en blijft echter mogelijk dat deze berekening in werkelijkheid leidt tot verschillen (herverdeeeffecten) tussen gemeenten. Wij zullen dit scherp volgen en daarover rapporteren in de programmajournals of eerder mocht dat nodig zijn. Gemeenten hebben onderling afgesproken om vanaf juli aan te geven welke jeugdigen administratief (financieel) verhuizen en welke jeugdigen blijven. Ook wij zijn hier mee bezig maar we hebben het beeld nog niet compleet.

Taakmutaties

Het saldo van de hogere algemene uitkering is geen pure "winst". We dienen rekening te houden met de taakmutaties die benoemd zijn door het rijk. Taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd of onttrokken, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt. Wanneer ze nieuw zijn worden ze eenmalig afzonderlijk benoemd om inzicht te creëren waaraan het rijk meer of minder geld gaat besteden. Maar het uitgangspunt van de gehele algemene uitkering is en blijft dat de middelen vrij aanwendbaar zijn. Binnen de gemeente Dinkelland kennen we de lijn dat voor deze taakmutaties een stelpost wordt opgenomen in afwachting van te ontwikkelen beleid. Zodra door college en raad wordt ingestemd met het ontwikkelde beleid kan een beroep worden gedaan op deze stelpost(en). Indien ervoor wordt gekozen geen beleid te ontwikkelen dan kan de stelpost vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

De taakmutaties die in de meicirculaire 2021 zijn benoemd en die van toepassing zijn op de gemeente Dinkelland zijn:

Taakmutaties	2021	2022	2023	2024	2025
Coronacompensatie maartbrief 2021	279				
Aanpak problematiek jeugdzorg (€ 600 miljoen)					
- verdringing en lichte jeugdzorgproblematiek	216				
- wachttijden specialistische jeugdzorg	190				
Indexeren loon- en prijsgevoelige budgetten Sociaal Domein	306	306	306	306	306
Stelpost prijscompensatie- overige prijsgevoelige budgetten		50	50	50	50
Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	6	6	6	6	6
Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	11	11	11	11	11
Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg		6	6	6	6
Wet Open Overheid (structureel)		48	61	74	88
Wet Open Overheid (incidenteel tm 2026)		57	58	59	60
Inburgering (IU)	3	16	9	6	2
Participatie (IU)	57	49	39	30	34
Totaal taakmutaties	1068	549	546	548	563

Taakmutatie coronacompensatie maartbrief 2021

Dit bedrag aan Coronacompensatie (4^e deel) is reeds opgenomen en toegelicht in het 1^e programmajournal 2021 als onderdeel van de perspectiefnota 2022. De daadwerkelijke formele toevoeging aan de algemene uitkering vindt echter nu (in deze meicirculaire 2021) plaats. Om een juist beeld te creëren moeten we het deel van de algemene uitkering wat betrekking heeft op Corona compensatie toevoegen aan de stelpost Corona.

Taakmutatie aanpak problematiek jeugdzorg

Het kabinet heeft voor het jaar 2021 € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Op dit moment zijn het kabinet en de VNG in gesprek over de uitkomsten van het advies van de Commissie van Wijzen. Over de uitkomst hiervan worden gemeenten zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Rondom de € 613 miljoen zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en VNG5. De € 613 miljoen valt in een aantal delen uiteen.

Specifieke uitkeringen

€ 120 miljoen van de € 613 miljoen wordt verdeeld via specifieke uitkeringen (spuk's) of op een andere gerichte wijze. Dit betreft:

- € 50 miljoen voor tijdelijke uitbreiding van de crisiscapaciteit jeugd-GGZ.
- € 50 miljoen voor het beter passend maken van accommodaties om de leefomstandigheden van kwetsbare jeugdigen te verbeteren (driemilieuvoorzieningen).

- € 5 miljoen voor het ombouwen van separatuurruimten in de gesloten jeugdhulp tot High Intensive Care Units
- € 15 miljoen voor de vereenvoudiging en verbetering van de jeugdbeschermingsketen (o.a. verbreding en verdere uitrol pilots vereenvoudiging Jeugdbescherming en doorbraakaanpak)

Deze middelen zullen aan een beperkt aantal gemeenten of jeugdzorgregio's uitgekeerd worden. Momenteel wordt dit nader uitgewerkt. Een klein deel van de middelen zal gebruikt worden voor landelijke coördinatie en activiteiten die centraal door het Rijk georganiseerd worden. Hierover zullen in een bestuurlijk overleg tussen Rijk en VNG nadere afspraken worden gemaakt.

Algemene uitkering

De overige door het kabinet beschikbaar gestelde middelen worden via de algemene uitkering, subcluster jeugdhulp, aan het gemeentefonds toegevoegd.

De 493 miljoen kent drie delen. **Een deel van € 228 miljoen** heeft als oogmerk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie ggz vorm te geven, wachtlijsten bij lichtere jeugdhulpproblematiek tegen te gaan en om verdringing van andere uitgaven bij gemeenten tegen te gaan. Deze middelen worden in deze circulaire over de gemeenten verdeeld.

Een deel van € 10 miljoen heeft als oogmerk om het aantal Praktijk Ondersteuners Huisartsenzorg (POH) voor de jeugd uit te breiden. Deze middelen worden eveneens in deze circulaire over de gemeenten verdeeld.

Tot slot is er **een deel van € 255 miljoen** met als oogmerk dat gemeenten hierdoor in staat worden gesteld om extra inzet en regie te kunnen voeren op het voorkomen en aanpakken van wachttijden van (regionaal) ingekochte specialistische jeugdzorg op basis van goede data, zodat kwetsbare kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Komende periode vindt tussen de VNG en het Rijk overleg plaats om een klein deel van de € 255 miljoen in te zetten voor regionale coördinatie en landelijke informatievoorziening door de VNG ten aanzien van de wachtlijsten specialistische jeugdzorg. Om die reden wordt nog niet het volledige bedrag van € 255 miljoen verwerkt. In deze circulaire is vooruitlopend op de besluitvorming tussen VNG en Rijk aangaande de regionale coördinatie en landelijke informatievoorziening door de VNG een bedrag van € 200 miljoen toegevoegd en verdeeld over de gemeenten. Bij de septembercirculaire 2021 zal vervolgens het resterende bedrag van € 55 miljoen worden verwerkt.

Voor de gemeente Dinkelland gaat het hier om de volgende bedragen

• Verdringing en lichte jeugdzorgproblematiek	€ 216.000
• POH jeugd GGZ	€ 9.000
• Wachttijden specialistische jeugdzorg	€ 190.000

De middelen die we nu ontvangen voor de POH jeugd GGZ merken we aan als compensatie voor de kosten die we hiervoor reeds maken en dekken ten laste van de algemene middelen.

Voor de beide andere onderdelen van de aanpak problematiek jeugdzorg ramen we een stelpost in afwachting van meer duidelijkheid / te ontwikkelen beleid.

Taakmutatie loon- en prijsbijstelling sociaal domein:

In de meicirculaire 2018 is met ingang van uitkeringsjaar 2019 ± € 7 miljard overgeheveld van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering.

Dit betekent dat de loon- en prijsbijstelling voor het sociaal domein uit de algemene uitkering betaald moet worden. Om dus de balans te behouden moet tegelijk met de hogere inkomsten ook de hogere uitgaven worden geraamd, anders reken je je rijk. Structureel wordt rekening gehouden met € 306.000 vanaf 2021 wat nu functioneel kan worden toegevoegd aan de verschillende ramingen binnen het sociaal domein.

Taakmutatie prijscompensatie overige prijsgevoelige budgetten

De aangegeven prijscompensatie pakt wat hoger uit dan de ramingen die we op dit moment hebben verwerkt in onze meerjarige stelpost. Voor nu verhogen we de meerjarige stelpost met ingang van het jaar 2022 met een structureel bedrag van € 50.000. De daadwerkelijke aanwending (inden noodzakelijk) betrekken we bij het opstellen van de begroting 2022.

Taakmutatie rijksvaccinatieprogramma meningokokken

Met ingang van 1 januari 2021 wordt de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken (MenACWY) overgedragen aan de gemeenten. De daarmee gemoeide middelen worden toegevoegd aan de reeds eerder

overgehevelde middelen voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (RVP). Het gaat om € 3,74 miljoen in 2021, oplopend naar € 3,87 miljoen structureel vanaf 2024. Voor de gemeente Dinkelland gaat het om een bedrag van € 6.000 per jaar waarvoor we een stelpost ramen in afwachting van te ontwikkelen beleid.

Taakmutatie versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorziening

In haar reactie op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag heeft het kabinet aangekondigd structurele middelen vrij te maken voor de aanpak van discriminatie, waaronder de versterking van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV). In 2009 is de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) in werking getreden. Het doel van deze wet is een landelijk dekkend stelsel van meldpunten voor onafhankelijke bijstand aan slachtoffers van discriminatie en de registratie van klachten over discriminatie. Alle gemeenten zijn verplicht te voorzien in een ADV. Voor de uitvoering van de Wga is in 2009 een bedrag toegevoegd aan de algemene uitkering. Uit onderzoeken blijkt dat deze huidige financiering voor de uitvoering van de Wga-taken al enige jaren tot knelpunten leidt. De meeste ADV's zijn op dit moment zeer krap bemeten en bij het grotere publiek relatief onbekend. Om die reden wordt er vanaf 2021 structureel ruim € 6,9 miljoen extra aan de algemene uitkering toegevoegd, zodat de ADV's ruimere budgetten kunnen krijgen om meer activiteiten te kunnen ontplooiën, om zodoende een betere beschikbaarheid en bereikbaarheid voor melders mogelijk te maken. Deze ruimere budgetten zijn ook nodig om de door uitvoeringsorganisaties doorverwezen melders te kunnen bijstaan. Deze structurele extra bijdrage komt neer op meer dan een verdubbeling van de middelen. De financiering van de organisatie van en het toezicht op de ADV's zal, als onderdeel van de aangekondigde versterking van de aanpak van discriminatie, het komende jaar onderzocht worden. De uitkomsten van het onderzoek kunnen mogelijk leiden tot wijzigingen. Als dit nodig blijkt te zijn, zullen gemeenten tijdig geconsulteerd en geïnformeerd worden. Voor de gemeente Dinkelland gaat het om een bedrag van € 11.000 extra per jaar waarvoor we een stelpost ramen in afwachting van te ontwikkelen beleid.

Taakmutatie prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg

Vanaf 2022 zijn middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ). Het gaat om een bedrag van jaarlijks € 5,3 miljoen. Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1 januari 2022 in werking. Om een gezonde ontwikkeling van het ongeboren kind te bevorderen en het ontstaan van gezondheids- en ontwikkelingsrisico's voor het kind te beperken, is het van belang tijdig hulp en ondersteuning tijdens de zwangerschap te bieden. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie in hun gemeente. De gemeente moet deze taak op grond van de wet opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de JGZ uitvoert. Voor de gemeente Dinkelland gaat het om een bedrag van € 6.000 per jaar waarvoor we een stelpost ramen in afwachting van te ontwikkelen beleid.

Taakmutatie wet open overheid

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (Woo) aangenomen. Het betreft een initiatiefwet uit de Tweede Kamer die beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Met dit wetsvoorstel geven de initiatiefnemers zowel de actieve als de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankeren zij het recht op toegang tot informatie wettelijk en beogen zij de informatievoorziening en informatiehuishouding van het Rijk en decentrale overheden te verbeteren. De Eerste Kamer dient nog een besluit te nemen over de Woo. Bij instemming van de Eerste Kamer zal de wet een halfjaar later in werking treden. Dit zal waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2022 zijn. De huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo. Vooruitlopend op de besluitvorming in de Eerste Kamer heeft het kabinet bij de kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) financiële middelen vrijgemaakt. Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen ondersteunt het Rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 24,98 miljoen per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen (€ 21,03 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 42,06 miljoen vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Voor de betreffende Dinkellandse bedragen ramen we stelposten in afwachting van te ontwikkelen beleid.

Taakmutatie Inburgering

De inwerkingtreding van de nieuwe inburgeringswet is met een half jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Voor de omvang van de integratie-uitkering Inburgering betekent dit het volgende:

Bij meicirculaire 2020 is vanaf 2021 structureel budget toegevoegd ter financiering van de uitvoeringskosten van de nieuwe wet. Nu de wet is uitgesteld valt de instroom van inburgeraars in 2021 niet onder de nieuwe wet, maar onder de oude wet. Om die reden wordt de integratie-uitkering Inburgering in 2021 met € 26,9 miljoen verlaagd. Dat is het bedrag dat voor dat jaar voor de uitvoeringskosten beschikbaar was gesteld. De bedragen voor de structurele uitvoeringskosten vanaf 2022 en verder blijven ten opzichte van de decembercirculaire 2020 ongewijzigd. Dat geldt ook voor de verdeling over gemeenten. De verdeling voor 2022 en verder zal naar verwachting in de decembercirculaire 2021 worden geactualiseerd, als van zowel het aantal inwoners als het aantal personen met een niet-westerse migratieachtergrond nieuwe gegevens voorhanden zijn. Als gevolg van het uitstel wordt aan gemeenten een aanvullend bedrag ter beschikking gesteld van € 29,4 miljoen, verspreid over 2021 tot en met 2026. Tot slot worden gemeenten ook gecompenseerd voor de extra implementatiekosten waar zij mee te maken hebben door het uitstel van de nieuwe wet.

De betreffende Dinkellandse bedragen worden toegevoegd aan de stelpost inburgering waar ook de eerdere bedragen zijn geraamd. Ook hiervoor geldt in afwachting van te ontwikkelen beleid.

De integratie-uitkering zal onder het voorbehoud van de besluitvorming over de herijking van het gemeentefonds naar verwachting vanaf 2023 worden overgeheveld naar de algemene uitkering.

Taakmutatie Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2021. De Wsw-middelen zijn geactualiseerd. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals we die kennen uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2020 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2019 en de blijfkansen voor de jaren 2020 en verder. De genoemde Dinkellandse bedragen worden toegevoegd aan de betreffende ramingen op het gebied van participatie.

Budgettaire consequenties meicirculaire 2021

De hogere algemene uitkering zoals die blijkt uit de meicirculaire 2021 afgezet tegen de ramingen in de perspectiefnota 2022 inclusief het 1^e programmajournaal 2021 en de hierboven benoemde taakmutaties daarop in mindering gebracht laat het volgende beeld zien:

samenvatting	2021	2022	2023	2024	2025
Resterend verschil Algemene Uitkering	1.125	656	594	555	609
Totaal taakmutaties	-1.068	-549	-546	-548	-563
Budgettair effect op de begroting	57	107	48	7	46

Vervolg

De vertaling van de algemene uitkering en de budgettaire consequenties daarvan voor het lopende jaar 2021 nemen we mee in het 2^e programmajournaal 2021. De meerjarige consequenties voor ons meerjarig perspectief betrekken we bij het opstellen van de begroting 2022.